

Türkiye’de Yerel Yönetimler Lisans Eğitimi Tecrübesi: Mevcut Durumu, Sorunlar ve Geleceğine Yönelik Bir İnceleme¹

**BURAK HAMZA
ERYİĞİT**

Doç. Dr,
Marmara Üniversitesi,
Siyasal Bilgiler Fakültesi,
Yerel Yönetimler Bölümü.
burak.eryigit@marmara.edu.tr.
ORCID: 0000-0003-4113-6812

AYDIN AKPINAR

Arş. Gör.,
Marmara Üniversitesi,
Siyasal Bilgiler Fakültesi,
Yerel Yönetimler Bölümü.
aydin.akpinar@marmara.edu.tr.
ORCID: 0000-0002-7392-6205.

Cilt / Issue: 7(2), 301-329

Geliş Tarihi: 17.03.2020

Kabul Tarihi: 27.04.2020

Atıf: Eryiğit, B. H. ve Akpınar
A. (2020). Türkiye’de Yerel
Yönetimler Lisans Eğitimi
Tecrübesi: Mevcut Durumu,
Sorunlar Ve Geleceğine
Yönelik Bir İnceleme. *Tesam
Akademi Dergisi*, 7(2), 301-329
[http://dx.doi.org/10.30626/
tesamakademi.788706](http://dx.doi.org/10.30626/tesamakademi.788706).

Öz

Bu çalışmanın temel amacı Türkiye’nin lisans düzeyindeki ilk Yerel Yönetimler bölümü tecrübesini analiz etmektir. 2012 yılında kurulan, 2015 yılında eğitim, öğretim faaliyetlerine başlayan ve 2019 yılında ilk mezunlarını veren yerel yönetimler bölümü öğrencilerinin görüşleri ve mesleki gelecekleri hakkında Nisan 2019’da yapılan bölüm çalıştaydan nicel araştırma yöntemine dayalı anketten elde edilen veriler incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucu bu bölüme ilişkin mevcut durum, sorunlar, tecrübe ve geleceğe dair çıkarımlarda bulunulmuştur. Elde edilen bulguların hem yeni kurulan yerel yönetimler bölümlerine, hem de kurulması muhtemel lisans programları için bir projeksiyon görevi görerek literatüre katkıda bulunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Yerel Yönetimler Lisans Bölümü, Yerel Yönetimler Lisans Eğitimi, Yerel Yönetimler Lisans Öğrenimi

¹ Bu çalışma, 25-26 Nisan 2019 tarihlerinde Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Türkiye Belediyeler Birliği ortaklığında organize edilen ‘Yerel Yönetimlerin Lisans Öğreniminde Kariyer Planlama Çalıştayı’nda sunulan verilerin derlenmesi ve geliştirilmesi ile oluşturulmuştur.

Undergraduate-Level Local Governments Education Experience in Turkey: A Review of its Current Status, Problems and Future

Abstract

The main purpose of this article is to analyze the experience of Local Governments which is Turkey's first graduate-level department. The data obtained from the questionnaire based on quantitative research method was examined from the workshop held in April 2019 on the opinions and professional futures of the students of Local Government department which established in 2012, started education and training activities in 2015 and first graduates in 2019. As a result of the examinations, the current situation, problems, experience and inferences about this department were made. The findings are expected to contribute to the literature by acting as a projection for both newly established local government departments and undergraduate programs likely to be established.

Key Words: Local Governments, Local Governments Education, Local Governments Undergraduate Department, Local Governments Undergraduate Training

Extended Abstract

Local governments are important organizations that have the capacity to offer local public goods and services effectively, efficiently, qualified, continuously and efficiently. These organizations have performed very important political, administrative, legal and social functions in the world from past to present. In accordance with the significance of these organizations, many local government reforms have been signed over 170 years in Turkey also. When the causes of the results of the reforms are not at the desired level, the fact that these organizations do not have qualified and talented human resources stands out as an important factor. Therefore, higher education programs have been established in the field of local governments at different levels in order for these organizations to provide the human resources they need in Turkey in 1995 until 2012. However, the programs opened are allowed at the associate and postgraduate level and it is not possible to establish a department at the undergraduate level.

Turkey has experienced in the field of public administration and a significant improvement in both the higher education level in 2012. This development is the establishment of an undergraduate program that aims to train “local government experts” rather than the mission of training intermediate staff on local administrations or providing academic education at the postgraduate level. The department was established within the body of Istanbul, a global city, Marmara University with a long history and a school that conducts studies in the field of local governments.

One of the important activities for training human resources in local governments at higher education level is the ‘Career Planning Workshop in Undergraduate Education of Local Governments’, which was organized by the Marmara University Faculty of Political Sciences partnership with Union of Municipalities of Turkey on 25-26 April 2019. This study, produced from the results of the surveys conducted within the scope of this workshop, have been made inferences about the current situation, problems, experience and future related to the department

Considering the answers given by the students in Table 8, the local governments department was established under relatively good conditions. In the light of the findings obtained from the study, the first experience of the education of local governments at the undergraduate level has been successful in some dimensions and in some dimensions it has some aspects to be developed.

When the priorities, students’ profiles and reasons for preferences

were examined, the fact that the department was within the Faculty of Political Sciences was a determining factor. In the question that tests whether students know the job opportunities that the department provides to graduates, the weight is concentrated in the unstable option. These data reveal a dimension that needs improvement. In this regard, informing potential students about the department and introducing the department is an inevitable necessity. This determination is valid for each new chapter will be opened at the undergraduate level in Turkey.

Regardless of its impact and social benefit, introducing new departments to potential students and informing them about their employment requires a more specific effort than the deep-rooted departments. When the department is evaluated, as seen in Table 8, the students seem generally satisfied. Table 6 contains an important analysis in the context of the study. When the table 6 is examined, while new students are making career plans such as being a district governor and working in the fields of inspection or expertise of public institutions and organizations, the rate of making a career in municipalities is rising among students in 3rd and 4th grades. In this context, it can be evaluated that the department is able to realize the mission of raising experts to local administrations. This situation has a serious employment anxiety among all students and graduates in the social sciences that do not provide the right to a title.

However, the statement “I think that I can find a job easily as a graduate of the local governments department” in Table 9 shows that there is a “zero” number and preference for the 4th grade students, and serious action plans should be created in order to offer employment to graduate students. Students also have a big responsibility on this issue. For example, the data regarding the foreign language level presented in Table 4 should increase at a positive rate.

It is essential for the central government to show the necessary relevance to the department at the undergraduate level in providing human resources to local governments in order to increase the entrance scores of the department and to be more preferred by the students. In this context, it is necessary to provide employment opportunities for the graduates of the department as contracted personnel in the technical personnel category. Also, it is very important to create a new staff under the name of local governments expertise and to open the way for the graduates to be employed as local governments specialists by making the necessary changes in the Public Servants Law and related legislation.

Giriş

Eski Yunan’dan günümüze siyasi, iktisadi, yönetsel, ekonomik ve teknolojik anlamda büyük değişimler yaşansa da Eski Yunan Felsefesinden bugüne insanın yaşama gayesi açısından pek bir şeyin değişmediği söylenebilir. Bu bakımdan insan canlısının yaşam gayesi mutluluk üzerine kuruludur. Mutluluğa açılan kapı ise gerek bireysel ve gerekse ortak yaşamdan kaynaklı ihtiyaçların karşılanabildiği ölçüde söz konusu olmaktadır. Ortak ve bireysel ihtiyaçların karşılanabilmesi için insan canlısının en önemli buluşlardan birisi devlet organizasyonudur. Devlet denilen yapının bahsi geçen ihtiyaçları en etkili şekilde yerine getirebilmesi, organizasyonel yapısını doğru kurgulaması ile orantılıdır. Bu bakımdan hizmetlerin niteliği, niceliği, yayıldığı alan ve faydasına göre egemenlik alanı içinde kendi kişiliği dışında farklı kamu tüzel kişiliklerine yer vermiştir. Bu tüzel kişilerden en önemlileri yer yönünden yerinden yönetim kuruluşları yani yerel yönetimler olmuştur.

Yerel yönetimler, belli bir coğrafyada yaşayan tüm canlı varlıkların ahenk içinde hayatlarını sürdürmesini temin etmeye çalışan kamu tüzel kişileridir. Bu kuruluşlar kırsal, kentsel ve bölgesel alanlarda ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak üzere merkezi yönetimden ayrı şekilde vazifelendirilmişlerdir. Yerel yönetimlerin kırsal, kentsel ve bölgesel yerel kamusal mal ve hizmetleri etkin, etkili, verimli, kaliteli ve sürekli bir şekilde sunabilmesi; hukuki, idari, mali, teknik açıdan güçlendirilmesine bağlıdır. Bu gücün en doğru şekilde kullanılabilmesi, sahip olunan insan kaynağının kalitesine göre şekillenmektedir. Bu nedenle yerel yönetimlerin kalite ve nitelik açısından yetkin personel ile desteklenmesi büyük önem arz etmektedir.

Bugüne kadar yerel yönetimlerin idari ve mali açıdan insan kaynağı ihtiyacını karşılayan lisans düzeyindeki okullar; yönetim bilimleri, iktisat, işletme ve hukuk fakülteleri ağırlıklı olmuştur. Bahsi geçen bölümler verdikleri eğitimin merkezine yerel yönetimleri almaması nedeni ile mezunların yerel yönetim bilgi ve görgüsü ancak bu kuruluşlarda çalışmaya başlaması ile mümkün olabilmektedir. Ayrıca kamu personel sisteminin ortaya koyduğu işleyiş ve norm kadro düzenlemesi yerel yönetimlerin insan kaynağı ihtiyacını karşılarken istenilen kalite ve düzeyde personel ile çalışmasını zorlaştırmaktadır.

Bu çalışma Türkiye’deki yerel yönetim kuruluşlarının kaliteli ve nitelikli insan kaynağı ihtiyacını karşılamaya yönelik lisans düzeyinde eğitim ve öğrenim yapan yerel yönetimler bölümü üzerinde

yoğunlaşmıştır. Türkiye’de ilk defa Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi uhdesinde 2012 yılında kurulan ve 2015 yılında öğrenci almaya başlayan yerel yönetimler lisans bölümünün dört yıllık deneyimini test eden 2019 yılındaki çalıştay, önemli sayılabilecek bir derinlik ortaya koymuştur. Yine bu çalıştayda yerel yönetimler lisans öğrencilerine yönelik uygulanan anket ile yerel yönetimler bölümünün mevcut durumu, sorunları ve geleceğine dair bir projeksiyon ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Böylelikle halen hizmet veren ya da ilerleyen dönemde kurulacak dört yıllık yerel yönetimler lisans bölümlerine bilgi ve tecrübenin aktarımı amaçlanmıştır.

Bu kapsamda bu çalışmada öncelikli olarak yerel yönetimlerin önemine vurgu yapılmıştır. Ardından yükseköğretim düzeyinde yerel yönetimlere yönelik eğitim ve öğretimin önemine değinilmiştir. Çalışmanın devam eden kısmında Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde ilk defa kurulmuş olan yerel yönetimler bölümü üzerinden elde edilen bilgi ve tecrübe ampirik açıdan değerlendirilerek elde edilen bulgular mukayeseli incelenip farklı üniversitelerde kurulan veya yeni kurulması muhtemel yerel yönetimler lisans bölümlerine ışık tutulmaya çalışılmıştır.

Yerel Yönetimlerin Önemi

Yerel yönetimler en basit tanımı ile yerel halkın mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere yapılandırılmış kamu tüzel kişileridir. Gerçi bu tanım 21. yüzyıl dünyasında yerel yönetimleri açıklamaya yetmemektedir. Geniş açıdan yerel yönetimler tanımlanmak istenirse, belli bir mahalde yaşayan tüm canlıların mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılayarak ahenk içinde hayatlarını sürdürmeyi sağlamaya çalışan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanabilir. Dünyada bugünkü anlamıyla yerel yönetimler batıda sınıflar arası mücadelenin bir ürünü olarak ön plana çıkmıştır. Bu durum kendisini merkez ve yerel diye tabir edilebilecek karşıtlığın derinliğinde anlam kazanmıştır. Eryiğit (2018, s. 129) merkez ve yerel olgularını şöyle yorumlamıştır:

“...merkez; farklı yerellerin bütünleştiği nokta ya da dışında birçok farklılığı barındıran ve bu farklılıkları bütünleştiren alan olarak tarif edilebilir. Yerel olgusu ise zitti bir kavramı (merkez) esas alarak tanımlamak mümkün olduğu gibi nitelik ve özelliklerine vurgu yaparak da tanımlamak mümkündür. “Yerel” için bu bakımdan tanımlama yapmak gerekirse; belli bir merkezle çeşitli şekillerde ilişkili olan ve fakat merkezin tamamıyla kapsayamadığı çevreyi; ya da farklılıkları ve çeşitlilikleri nedeniyle ilişkili olduğu diğer şeylerden ayrı olarak ele alınan parçaları ifade ettiği söylenebilir”.

Batı toplumlarında merkezi yönetim ve derebeyleri ile kentlerde beliren burjuva sınıfı arasında çıkan mücadelenin bir sonucu olarak özerk kent yönetimleri belirmiştir (Pierne, 2019). Sanayi reformunun ardından nüfusun aşırı yoğunlaştığı kentler, ortaçağdan aldığı miras üzerine özerk bir kurgu ile yapılandırılmış ve Avrupa’da bugünkü anlamı ile özerk yerel yönetim kültürü güçlü şekilde yaşatılmıştır (Oktay, 2008). Sınıflar arası mücadelenin bir ürünü olarak birtakım konularda kendi başına karar verebilme yetisi, kent yönetimlerinin ve dolayısı ile yerel yönetimlerin siyasal ve yönetsel açıdan özgürlük ve özerklik boyutunu oluşturmuştur. Ayrıca bu kuruluşların yerel kamusal mal ve hizmetleri merkezi yönetime göre daha hızlı ve reel biçimde sunması, etkinlik ve ekonomiklik boyutunu ön plana çıkarmıştır. Buraya kadar üzerinde durulan hususlar yerel yönetimsiz bir merkezi yönetimin olamayacağı gerçeğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle dünyada en küçük coğrafi alana sahip devletlerde bile yerel yönetimler kaçınılmaz bir kişilik olarak kendini göstermiştir.

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş ya da modern toplumdan post modern topluma geçiş evreleri yerelleşmenin dünyada güçlendiği dönemler olmuştur. 1981 ile 1984 yılları arasında Avrupa Konseyince yerel özerkliği güçlendirici karar tasarıları hazırlanmış ve 1985 yılında Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Avrupa Konseyince kabul edilmiştir. Söz konusu şartın lafzı ve ruhu irdelendiğinde; yerinden yönetimin, yerel demokrasinin, yerel özerkliğin ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesinin amaçlandığı gözlenmektedir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’na 1987 yılında sunulan “Ortak Geleceğimiz” adlı raporda yerel yönetimlerin önemine güçlü vurgu ön plana çıkmıştır. Aynı şekilde 1992 yılında Brezilya’nın Rio de Janerio kentinde gerçekleştirilen Dünya Çevre ve Kalkınma Konferansı’nda kabul gören Gündem 21 adlı belgede; yerel, ulusal ve küresel nitelikli sosyo-ekonomik ve çevresel sorunların ağırlıklı olarak yerel yönetimlerin katkıları ile çözülebileceği vurgulanmıştır. Yine müzakereci ve oydaşmacı demokratik ruhu pekiştirecek yerel yönetim ve sivil toplum vurgusu bu konferansta güçlü şekilde vurgulanmış ve sonrasında tüm dünya ülkelerinin kamu yönetim reformları açısından bu konferanstan çıkan sonuçlar önemli bir pusula görevi görmüştür. Ayrıca Avrupa Birliği Sürdürülebilir Gelişmeye Doğru 5. Eylem Programı’nda yerel yönetimler, merkezi yönetim açısından en önemli paydaşlardan birisi olarak değerlendirilmiştir. Bunlara ek olarak gerçekleştirilen Habitat toplantıları ve Johannesburg’da 2002 yılında yapılan Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi’nde yerel yönetimlerin sürdürülebilir kalkınmadaki önemi ve rolü tekrar tekrar ele alınmıştır.

Gerçekten yerel yönetimler sadece büyümenin değil, aynı zamanda kalkınmanın da önemli unsurlarından birisidir. 20 ve 21. yüzyılın siyasal anlamda en önemli siyasi kalkınmışlık değerlendirmesi, demokratik yönetimi içselleştirebilmeleri ile ölçümlenmektedir. Demokratik yönetimi içselleştirme kapasitesinde kullanılan esaslı parametreler, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki görev, yetki, kaynak ve sorumluluk paylaşımı ile toplumun kamu yönetimine yönelik bilinç düzeyi ve bakışı üzerinde yoğunlaşmıştır. Bir demokrasi okulu olan yerel yönetimlerin sınırları içerisindeki halkın demokratik ve eşitlikçi yönetim sistemleri ile buluşturulması sayesinde yerel yönetimlerin toplumu eğitime boyutundan ziyade kendisinin eğitilme boyutu ön plana çıkmaya başlamıştır. Bahsi geçen paylaşım ve bilincin batı demokrasilerinde olduğu gibi Türkiye’de de güçlü şekilde gerçekleşmesini, batının yaşadığı tecrübenin Türkiye’de de yaşanmasına bağlayan modernizasyon yaklaşımı savunucuları, yaklaşık 170 yıldır Batı tarzı yerel yönetim kurgusu oluşturmak için sayısız yönetsel reforma imza atmıştır. Türkiye’deki yönetsel tecrübeyi merkeze alarak batıdaki yönetsel tecrübe ile sentezlenmesini savunan bir diğer yaklaşımın savunucuları da dönem dönem yerel yönetimlere ilişkin yapılan reformlara ortak olmuştur. Fakat o kadar reforma rağmen, reformlardan beklenen sonuçlara erişilememiştir.

Yerel Yönetimlerde Lisans Eğitiminin Önemi

Yukarıda gerek merkezi esas alarak yerle yönelik reformlar yapan ve gerekse yereli esas alarak reform süreçlerini farklılaştıran iki güçlü siyasal ve teorik yaklaşımın ortaya koyduğu reformların başarıya ulaşması sadece siyasal ve hukuki düzlemdeki dönüşümle mümkün gözükmemektedir. Yerel yönetimlerde bu dönüşümlerin lafzını ve ruhunu anlayabilen bir insan kaynağı oluşmadığı sürece reformların amacı ile ortaya çıkan sonuçlar arasında büyük uçurumlar oluşacağı aşikârdır. Yönetim bilimi açısından ortak amaç ya da amaçları gerçekleştirebilmek adına oluşturulan organizasyonlar insan kaynaklarını; idari, mali, teknik kaynaklar ile koordine etmek koşulu ile örgütlenmelerini sağlamaktadırlar. Türkiye’de yerel kamusal mal ve hizmetleri sunmak üzere yapılandırılmış yerel yönetimlerin örgütlenme ile ilgili birçok sorunu bulunmaktadır. Bu problemlerin en önemlilerinden birisi gerekli ve yeterli insan kaynağına sahip olamamalarıdır. Yerel yönetimlerin üretmiş oldukları kamusal politikalar ile bu politikaların birer ürünü olan yerel kamusal mal ve hizmetlerin etkili, etkin, kaliteli, verimli ve sürekliliğinin sağlanabilmesi için Ocak 2020 itibariyle Türkiye’de 14’ü ikinci öğretim, 2’si açık

öğretim ve 2’si vakıf üniversitesinde olmak üzere 52 farklı üniversitede 77 yerel yönetimler ön lisans programı eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Ayrıca farklı üniversitelerde enstitü düzeyinde yerel yönetimler programları, kent ve çevreye ilişkin lisansüstü programlar da eğitim öğretim faaliyetlerine devam etmektedir.

Yerel yönetimlerin insan kaynağı ihtiyacına yönelik sorunlarını yükseköğretim düzeyinde teorik ve uygulama çerçevesinde ön lisans ve lisansüstü programlar üzerinden desteklemek yeterli gelmemiştir. Ayrıca eğitim öğretim silsilesi içerisinde ön lisans eğitimi ve lisansüstü öğretim açısından bir kopukluk söz konusu olmuştur. Bu kopukluğun ortadan kaldırılabilmesi için Türkiye’de ilk defa 2012 yılında Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi uhdesinde dört yıllık eğitim ve öğretim yapan “Yerel Yönetimler” Lisans bölümü kurulmuştur. Bu bölümün kuruluş nedenleri ve amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Yerel yönetimlerin siyasal, hukuki, idari, mali ve toplumsal olarak küresel düzlemde artan önemi,
- Yerel yönetimlerin yerel kamusal mal ve hizmetleri üretmekte ortaya koyduğu performans,
- Küresel açıdan var olan sorunların çözümünde ulus üstü ve ulusal düzeydeki yönetim kapasitelerinin yeterli olmaması,
- Yerel hizmetlerin ve özellikle kente veya kent öbeklerinden oluşan metropoliten alanlara yönelik hizmetlerin kamu yönetimi öğretisinin dışında bir uzmanlık gerektirmesi,
- Halen görev yapmakta olan yerel siyasetçiler, yerel yöneticiler ve yerel yönetim çalışanlarının yerel yönetimler ile ilgili yeterli teorik ve uygulama bilgisine sahip olmaması,
- Yerel yönetimler alanındaki bilimsel çalışmaların yeterli düzeye erişmesinin sağlanması,
- Yerel yönetimler alanında ön lisans ve lisansüstü öğretim arasında var olan kopukluğun giderilmesi,
- Yerel yönetimler alanında uzmanlaşmanın güçlendirilmesi,
- Yerel yönetimlere yönelik projelerin artmasının sağlanması,
- Yerel yönetimlere karşı duyarlılığın artırılması,

- Yerel yönetimler bağlamında yeni istihdam alanlarının geliştirilmesi.

Marmara Üniversitesi uhdesinde lisans düzeyinde ilk kurulan yerel yönetimler bölümünün kuruluş gerekçelerindeki haklılığa bağlı olarak farklı üniversitelerde de lisans düzeyinde yerel yönetimler bölümü kurulmaya başlanmıştır. 2019 yılında ilk mezunlarını veren bölümün elde ettiği bilgi ve tecrübe diğer üniversitelerde kurulmuş veya kurulacak olan yerel yönetimler bölümleri için pusula görevi göreceği aşikârdır.

Yerel Yönetimler Lisans Bölümü Tecrübesi

Yerel yönetimlere nitelikli insan kaynağı yetiştirme konusunda eğitim kurumları kurma çabaları 1970'lerin son döneminde Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği tarafından gündeme getirilmiştir (Eryiğit, 2015). Ardından kentleşme üzerine 1980'lerin sonuna doğru Marmara Üniversitesi uhdesinde bir bölüm kurulmaya çalışıldıysa da bu talep Yüksek Öğretim Kurulu tarafından kabul görmemiştir. Yerel yönetimlerin nitelikli insan kaynağı ihtiyacını karşılamaya yönelik çabalar yine Marmara Üniversitesi uhdesinde 1994 yılında başlamış ve Yüksek Öğretim Kurulu'ndan olumlu dönüş alınması ile birlikte 1995 yılında ön lisans düzeyinde öğrenci alımı söz konusu olmuştur. Bahsi geçen dönemde Mahalli İdareler adında ön lisans programının yanında Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim adında yüksek lisans ve doktora programları kurulmuştur. Alanında birçok akademisyen, yönetici ve uzman yetiştiren lisansüstü programının varlığı yerel yönetimler alanında uzmanlaşmış insan kaynağının yetiştirilmesinde yeterli görülmemiş ve lisans düzeyinde eğitim-öğretim faaliyeti yürütme girişimleri 1990'ların son çeyreğine kadar sürmüştür. Fakat Yüksek Öğretim Kurulu lisans düzeyinde yerel yönetimler bölümünün kurulmasına bahsi geçen dönemde müsaade etmemiştir.

12 Aralık 2012 tarihinde Yükseköğretim Kurulu, Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi bünyesinde Yerel Yönetimler Lisans Programı'nın kurulmasına onay vermiştir. 2015-2016 eğitim-öğretim yılında ilk öğrencilerini almaya başlayan bölüm, ilk mezunlarını ise 2018-2019 eğitim-öğretim yılında vermiştir. Ayrıca lisansüstü düzeyde Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim bölümüne ek olarak 2008 yılında Küresel Şehirler ve İstanbul Araştırmaları Tezli ve Tezli yüksek lisans programları açılmış, 2018 yılında Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim lisansüstü programlarının adı Yerel Yönetimler ve Kent Politikaları olarak değiştirilmiştir.

Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde gelişmeler bu şekilde iken Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bünyesinde lisans düzeyinde Türkiye’nin ikinci Yerel Yönetimler bölümü kurulmuş ve 2019-2020 akademik yılı için öğrenci almaya başlamıştır (Iğdır Üniversitesi, Yerel Yönetimler Bölümü Tarihçe, 2020).

Bölüm ve Öğrenci Profili

Yerel Yönetimler bölümünde 2020 Ocak itibariyle lisans programına kayıtlı 285, lisansüstü programlarına kayıtlı 26 öğrenci bulunmaktadır. Bölüm 2019 yılında 39 mezun vermiştir. Öğrenci sayılarının dağılımı Tablo 1’de ayrıntılı olarak paylaşılmıştır.²

Tablo 1

Yerel Yönetimler Bölümü Öğrenci Sayıları ve Dağılımı

	Kontenjan		Toplam
	YÖK Kontenjanı	Diğer Kontenjanlar	
Yerel Yönetimler Lisans Programı			285
Mezun	39		39
2015 Girişli	13	-	13
2016 Girişli	51	2	53
2017 Girişli	61	12	73
2018 Girişli	61	12	73
2019 Girişli	61	12	73
Toplam Lisans Öğrencisi Sayısı	247	38	285
	Sosyal Bilimler Enstitüsü		
Yerel Yönetimler ve Kent Politikaları			
Tezli Yüksek Lisans Programı	49		49
Doktora Programı	31		31
Küresel Şehirler ve İstanbul Araştırmaları			
Tezli Yüksek Lisans Programı	39		39
Tezsiz Yüksek Lisans Programı	7		7
Toplam Lisansüstü Öğrenci Sayısı			126
Toplam Öğrenci Sayısı			411

² Yıllara göre daha ayrıntılı veriler için bkz. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=18019>

Tablo 2’de ise öğrencilerin bölüme yerleşme puanları ve başarı sıraları yıllara göre sunulmaktadır. 2017 ile 2018 yılları arasında ciddi bir fark söz konusudur. Bu fark 2018 yılında puan türlerinin azaltılmasına bağlanabilir. Tüm bölümler genelinde benzer durum yaşanmıştır. Yerel Yönetimler bölümünü bir sıralama üzerinden değerlendirmek gerekirse eğer SBKY ve KY bölümleri ile kıyaslanabilir. Bu noktada Yerel Yönetimler bölümü SBKY ve KY bölümleri ile sıralama bazlı kıyaslandığında yıllar içerisinde 25 ile 40 arasında (yıllara göre 36., 27., 29. ve 36.) bir sıralamada seyrettiği görülmektedir. Yani yerleşen öğrencilerin başarısı bakımından dalgalı bir seyir izlemektedir (Tablo 2).

Tablo 2

Öğrencilerin Yıllara Göre Yerleşme İstatistikleri

	Taban-Tavan Puanı ve Başarı Sırası		
	<u>Taban Puan</u>	<u>Tavan Puan</u>	<u>Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası</u>
<i>Yerel Yönetimler Lisans Programı</i>			
2015	292,22	349,07	183.708
2016	242,43	399,34	157.294
2017	316,56	385,16	177.724
2018	256,02	314,59	404.784
2019	276,23	377,01	348.000

Kaynak: YÖK Atlas

Bölümde 9 öğretim üyesi görev yapmaktadır. Bunlardan 1’i Profesör Dr., 4’ü Doçent, 1’i Dr. Öğr. Üyesi ve 3’ü Araştırma Görevlisidir³ (Tablo 3). 2017 yılı verilerine göre Türkiye’de akademisyen başına düşen öğrenci sayısı 51, SBKY ve KY bölümlerinden 35,4 (öğretim üyesine başına düşen 64), OECD ülkelerinde ise 16’dır (Akpınar, 2017, s.37). Bu durum öğrenci başına düşen öğretim elemanı sayısının Türkiye’de diğer bölümler, SBKY ve KY bölümleri özelinde nispeten iyi durumda olduğunu gözlemlenebilir.

³ Prof. Dr. ve 1 Arş. Gör. aynı fakültenin SBKY bölümünün Kentleşme ve Çevre Sorunları Anabilim Dalından süresiz olarak Yerel Yönetimler bölümüne görevlendirilmiştir.

Tablo 3

Öğretim Elemanı Sayısı ve Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı

			Toplam
<i>Bölümde Görev Yapan Akademisyen Sayısı</i>			
	Anabilim Dalında Bulunan	13/b Kapsamında Görevlendirilen	
<i>Profesör Dr.</i>	-	1	1
<i>Doçent Dr.</i>	4	-	4
<i>Dr. Öğretim Üyesi</i>	1	-	1
<i>Araştırma Görevlisi</i>	2	1	3
Bölümde Görev Yapan Toplam Akademisyen Sayısı			9
Öğretim Elemanı Başına Düşen Toplam Öğrenci Sayısı			45,6
Öğretim Üyesi Başına Düşen Toplam Öğrenci Sayısı			68,5
Öğretim Elemanı Başına Düşen Toplam Lisans Öğrencisi Sayısı			31,6
Öğretim Üyesi Başına Düşen Toplam Lisans Öğrencisi Sayısı			47,5
Öğretim Elemanı Başına Düşen Toplam Lisansüstü Öğrencisi Sayısı			14
Öğretim Üyesi Başına Düşen Toplam Lisansüstü Öğrencisi Sayısı			21

Öğrencileri Gözünden Yerel Yönetimler Bölümü

Yerel yönetimler bölümünün tanınırlığının artırılması, A grubu kadrolarda tanınması ve kariyer imkanlarının genişletilmesi amacıyla 25-26 Nisan 2019 tarihlerinde Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Türkiye Belediyeler Birliği ortaklığında ‘Yerel Yönetimlerin Lisans Öğreniminde Kariyer Planlama Çalıştayı’ gerçekleştirilmiştir. Başta yerel yöneticiler ve temsilcileri, merkezi yönetimin yerel yönetimler temsilcileri, alanın akademisyenleri ve öğrencileri olmak üzere konunun tüm paydaşlarını bir araya getiren çalıştayda hem yerel yönetimler bölümünün mevcut durumu hem de geleceği hakkında konuşulmuştur.⁴ Çalıştayın daha etkin kılınması

4 Ayrıntılı bilgi için bkz. <https://siyasal.marmara.edu.tr/notice/yerel-yonetimler-lisans-ogreniminde-kariyer-planlama-calistayi>

için etkinlik öncesinde bölümde öğrenim gören öğrencilere bir anket çalışması yürütülmüştür. Çalışmanın devam eden kısmında bu anket verileri değerlendirilecektir.

Öğrenci Profili:

Çalışmanın gerçekleştirildiği tarihlerde bölümde kayıtlı öğrenci sayısı 251'dir. Ankete katılım gösteren öğrenci sayısı ise 171'dir. Aktif olmayan öğrenciler de hesaplandığında %75 gibi verilerin güvenilirliğini bir oranda ankete katılım gözlemlenmiştir. Bu anket soruları çoktan seçmeli, birden çok seçmeli, 2'li ve 5'li likertli sorulardan oluşmaktadır.

Tablo 4

Ankete Katılan Öğrenciler Hakkında Genel Bilgiler

GENEL BİLGİLER		
	<i>f</i>	<i>%</i>
Cinsiyet		
Kadın	101	59,07%
Erkek	70	40,93%
Sınıf		
1. Sınıf	43	25,15%
2. Sınıf	52	30,41%
3. Sınıf	41	23,98%
4. Sınıf	35	20,47%
Yaş		
18-21	123	71,92%
22-25	45	26,31%
26-30	1	0,58%
30 ve üzeri	2	1,17%
Lise Mezuniyeti		
Düz Lise	22	12,86%
Meslek Lisesi veya İmam Hatip	52	30,40%
Devlet Anadolu/Fen Lisesi	75	43,85%
Özel Lise	22	12,86%
Ailenin Gelir Durumu		
0-1000 TL	10	5,84%
1001-2500 TL	52	30,40%

2501-4500 TL	65	38%
4500 ve üzeri	44	25,73%
Yabancı Dil Düzeyi		
Çok İyi	3	1,75%
İyi	26	15,20%
Orta	92	53,80%
Kötü	42	24,56%
Çok Kötü	8	4,67%
TOPLAM	171	100%

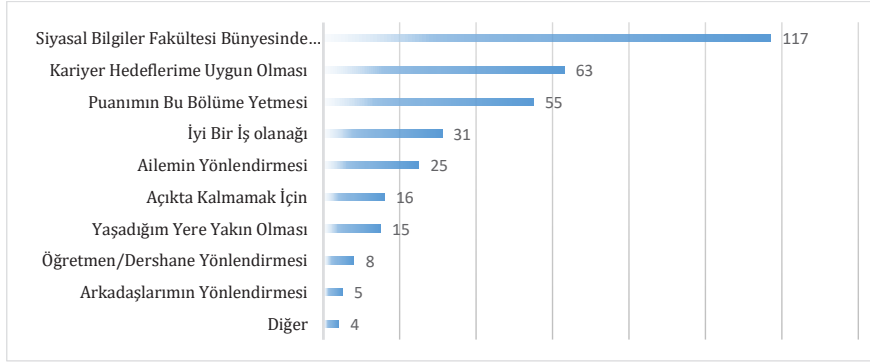
Ankete katılan öğrencilerin genel bilgileri incelendiğinde kadın öğrencilerin çalışmaya daha fazla ilgi gösterdiği gözlemlenmektedir. Zira bölümdeki kadın erkek dağılımı %50 oranlarla temsil edilmektedir. Sınıflar incelendiğinde 1. ve 2. sınıfların 3. ve 4. sınıflara göre daha ağırlıkta olduğu gözlemlenmektedir. Yaş konusunda %30'luk 22 yaş ve üstü dikkat çekmektedir. Bu oran göstermektedir ki üniversite eğitimini erteleyenler veya başka bir bölüm okumak isteyenler için yerel yönetimler bölümü iyi bir alternatif olarak görülmektedir. Yine Tablo 1 incelendiğinde ÖSYM kontenjanı dışında çok sayıda öğrenci bulunmaktadır. Bu oranda dikey geçişin ve Ek-Madde 1 uyarınca yapılan merkezi yatay geçişin payı büyüktür. Ayrıca yabancı dilde bir hazırlık eğitiminin bulunmaması tercih etme nedenleri arasında sayılabilir. Gelir durumu ve yabancı dil düzeylerinde çarpıcı bir veri bulunmazken, ağırlığın orta gelir düzeyinde yoğunlaştığı söylenebilir (Tablo 4).

Bölümün Tercih Nedeni:

Ankette öğrencilere yönlendirilen yerel yönetimler bölümünü tercih etmekte etkili faktörler' sorusuna verilen cevaplar çalışmanın en önemli bulguları arasında sayılabilir. Çünkü yeni kurulan bir bölümün tercih edilmesindeki motivasyon öğrencilerin taleplerini anlama ve aday öğrencilere hitap eden stratejiler ve müfredat geliştirmeye yardımcı olabilir.

Grafik 1

Bölüm Tercihindeki Etkili Faktörler

Birden fazla seçeneğin tercih edilebileceği bu soruda Grafik 1’de görüldüğü üzere öğrencilerin bölümü tercih etmesindeki en önemli faktör, Siyasal Bilgiler Fakültesi bünyesinde olması seçeneğidir. Bu seçeneği ‘kariyer hedeflerime uygun olması’ ve ‘puanımın bu bölüme yetmesi’ seçenekleri takip etmiştir. İş imkânı, aile yönlendirmesi, çevre faktörü ve konum gibi seçenekler nispeten az öğrenci tarafından tercih edilirken, bölümün tercih edilme nedeninin büyük ölçüde eğitim dışı faktörler olduğu gözlemlenmiştir. Siyasal Bilgiler Fakültesi’nin çekici yönü ve İstanbul ilinde bulunan ve Siyasal Bilgiler Fakültesi bünyesinde bulunan bir bölüme göre nispeten düşük puanlarla girilebiliyor olması (bknz. Tablo 2) yerel yönetimler bölümünü tercih edilir kılmaktadır. Yaklaşık her 3 öğrenciden 1’inin seçtiği kariyer hedeflerine uygunluğu da pozitif anlamda olumlu bir gösterge olarak değerlendirilebilir (Grafik 1).

Öğrencilerin Kariyer Tercihi ve Bölümden Beklentileri:

Öğrencilere kariyer tercihlerini ve bölümden beklentilerini analiz etmeden önce bir önceki bölümle bağlantılı olarak YEREL YÖNETİMLER bölümünün mezunlara sağladığı iş olanaklarını bilerek seçip seçmediğinin analizi önemlidir. Bunu ölçmek için öğrencilere yönlendirilen ‘Bölümümü, Mezunlara Sağladığı İş Olanaklarını Bilerek Seçtim’ ifadesine verilen yanıtlar Tablo 5’te paylaşılmıştır.

Tablo 5

‘Bölümümü, Mezunlara Sağladığı İş Olanaklarını Bilerek Seçtim’ Sorusuna Verilen Yanıtlar

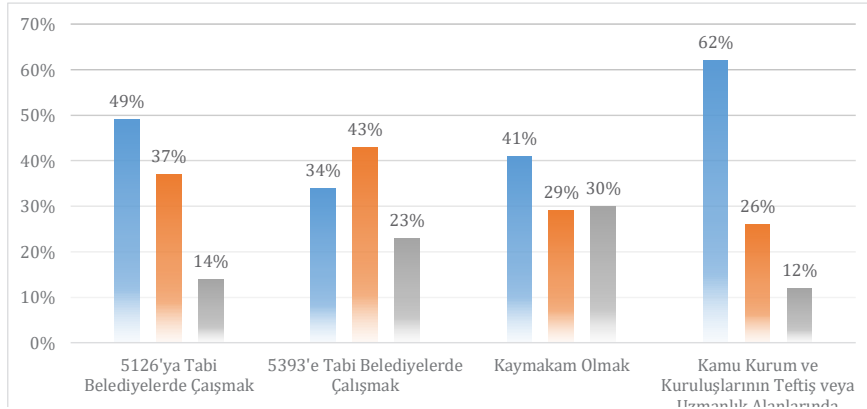
	f	%
Bölümümü, Mezunlara Sağladığı İş Olanaklarını Bilerek Seçtim		
<i>Evet, kesinlikle Katılıyorum</i>	25	14,62
<i>Katılıyorum</i>	32	18,71
<i>Kararsızım</i>	54	31,58
<i>Katılmıyorum</i>	19	11,11
<i>Hayır, kesinlikle katılmıyorum</i>	41	23,98
TOPLAM	171	100%

Tablo 5 bölümdeki öğrencilerin mezun olduktan sonra sahip olabileceği iş imkanlarını bilmeden tercih ettiğini göstermektedir.

Grafik 2, öğrencilere yöneltilen 4 sorunun ortak değerlendirmesini sunmaktadır. Öğrencilerin kariyer tercihlerini gösteren bu grafikte karşılaştırmalı bir analiz sunulmuştur. %62 ile öğrencilerin çoğunun Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teftiş veya Uzmanlık alanlarında çalışmak istediği gözlemlenmektedir. Kaymakamlık %41 oranı ile temsil edilirken, 5393’e Tabi Belediyelerde Çalışmak %34 oranında tercih edilmiştir. Yine en çok kararsız kesim bu kategoride yer almaktadır (Grafik 2).

Grafik 2

Öğrencilerin Yerel Yönetimler Bölümünden Mezun Olduktan Sonra Kariyer Tercihi

Meslek tercihlerindeki bu farklılığı anlamak adına Tablo 5’te sunulan genel bilgiler üzerinden çapraz analizler yapılmıştır. Yapılan çapraz analizler sonucu sınıf bakımından anlamlı değişikliklerin olduğu tespit edilmiştir (Tablo 5). Her biri ayrı ayrı değerlendirildiğinde;

- 5216’ya ve 5393’e Tabi Belediyelerde Çalışmak isteyenlerin oranı 1. ve 2. ortalamanın altındayken, 3. ve 4. sınıfta üzerinde seyretmektedir. Bu veriden ‘öğrenciler bölümde eğitim gördükçe belediyelerde kariyer yapma isteği de artmaktadır’ yorumu elde edilebilir.
- Kaymakam Olmak isteyen öğrencilerin oranı bölümde eğitim gördükçe azalmaktadır.
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teftiş veya Uzmanlık Alanlarında Çalışmak isteyen öğrencilerin *kararsızlık* oranı bölümde eğiti gördükçe artmaktadır.

Tablo 6 özetle şu şekilde yorumlanabilir. Öğrenciler başlangıçta kaymakamlık, müfettişlik ve uzmanlık gibi kariyer tercihleri ile bölüme başladığı, eğitimine devam ettikçe ve bölümünü tanıdıkça belediyelerde kariyer yapmak istediği anlaşılmaktadır.

Tablo 6

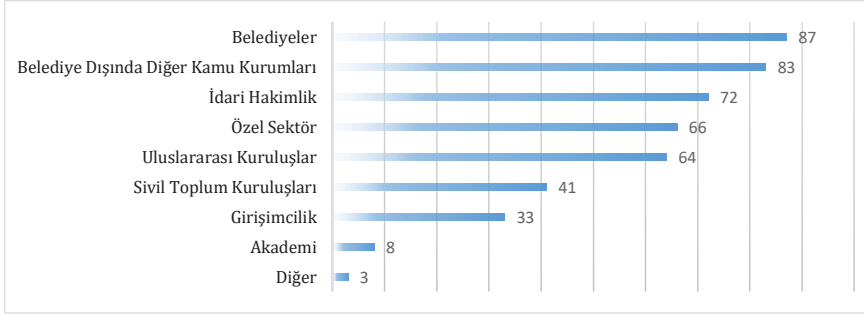
Öğrencilerin Yerel Yönetimler Bölümünden Mezun Olduktan Sonra Kariyer Tercihi ve Sınıfları Üzerinden Yapılan Çapraz Analiz

	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
5216’ya Tabi Belediyelerde Çalışmak										
<i>Evet, kesinlikle çalışmak istiyorum</i>	21	48,84%	23	44,23%	21	51,22%	19	54,29%	84	49,41%
<i>Kararsızım</i>	17	39,53%	19	36,54%	15	36,59%	12	34,29%	62	36,84%
<i>Hayır, düşünmüyorum</i>	5	11,63%	10	19,23%	5	12,20%	4	11,43%	24	14,04%
Ara Toplam	43	100%	52	100%	41	100%	35	100%	171	100%
5393’e Tabi Belediyelerde Çalışmak										
<i>Evet, kesinlikle çalışmak istiyorum</i>	13	30,23%	14	26,92%	17	41,46%	14	40,00%	58	33,92%
<i>Kararsızım</i>	25	58,14%	20	38,46%	14	34,15%	15	42,86%	74	43,27%
<i>Hayır, düşünmüyorum</i>	5	11,63%	18	34,62%	10	24,39%	6	17,14%	39	22,81%
Ara Toplam	43	100%	52	100%	41	100%	35	100%	171	100%
Kaymakam Olmak										
<i>Evet, kesinlikle çalışmak istiyorum</i>	25	58,14%	23	44,23%	19	46,34%	3	8,57%	70	40,94%
<i>Kararsızım</i>	13	30,23%	14	26,92%	12	29,27%	11	31,43%	50	29,24%
<i>Hayır, düşünmüyorum</i>	5	11,63%	15	28,85%	10	24,39%	21	60,00%	51	29,82%
Ara Toplam	43	100%	52	100%	41	100%	35	100%	171	100%
Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teftiş veya Uzmanlık Alanlarında Çalışmak										
<i>Evet, kesinlikle çalışmak istiyorum</i>	31	72,09%	30	57,69%	26	63,41%	19	54,29%	106	61,99%
<i>Kararsızım</i>	9	20,93%	13	25,00%	11	26,83%	12	34,29%	45	26,32%
<i>Hayır, düşünmüyorum</i>	3	6,98%	9	17,31%	4	9,76%	4	11,43%	20	11,70%
Ara Toplam	43	100%	52	100%	41	100%	35	100%	171	100%
TOPLAM	43	100%	52	100%	41	100%	35	100%	171	100%

Grafik 3, öğrencilerin belediyelerde kariyer yapma isteğini gösteren diğer bir çıktıyı ortaya koymaktadır. Birden fazla seçeneğin tercih edilebileceği bu soruda 87 kişi tarafından 'belediyeler', 83 kişi tarafından ise 'belediye dışında diğer kamu kuruluşları' yer almaktadır. Yine bir çapraz analiz uygulandığında Tablo 5'te paylaşılan oranların bu verilerde de geçerli olduğu gözlemlenmiştir. Bu verilerin yanı sıra idari hâkimlik, özel sektör ve uluslararası kuruluşlar kayda değer ölçüde tercih edilmiştir. Akademide ilerlemek isteyen yalnızca 8 öğrenci olduğu görülmektedir. Bu 8 öğrencinin 2'si 4. sınıf, 4'ü ise 3. sınıf öğrencisidir. Bu veri ile bölüme yeni başlayanların akademik kariyer düşünmediği çıkarımı yapılabilir (Grafik 3).

Grafik 3

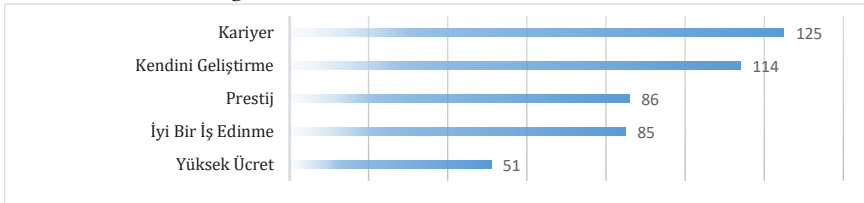
Yerel Yönetimler Bölümünden Mezun Olduktan Sonra Çalışmak İstenilen Alan

Grafik 4'te öğrencilerin bölümden beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Yine birden fazla seçeneğin seçilebileceği bu soruda 'kariyer' ve 'kendini geliştirme' seçeneklerinin öne çıktığı gözlemlenmektedir. 'Prestij' ve 'iyi bir iş edinme' her 2 kişiden 1'i tarafından seçilirken 'yüksek ücret' beklentisi yalnızca 51 kişi tarafından tercih edilmiştir (Grafik 4). Bu veriler bölüm öğrencilerinin maddi bir beklenti ile bölümde eğitim almadıklarını göstermektedir.

Grafik 4

Yerel Yönetimler Öğretiminden Beklentiler

Öğrencilere lisansüstü eğitim alma konusunda yöneltilen soruda %63’lük bir kısmın olumlu yanıt verdiğini görülmektedir (Tablo 7).

Tablo 7

‘Lisansüstü (Yüksek Lisans ve Doktora) Öğretim Yapmayı Düşünüyorum’ Sorusuna Verilen Yanıt

	<i>f</i>	<i>%</i>
Lisansüstü (Yüksek Lisans ve Doktora) Öğretim Yapmayı Düşünüyorum		
<i>Evet, kesinlikle Katılıyorum</i>	71	41,52%
<i>Katılıyorum</i>	37	21,64%
<i>Kararsızım</i>	37	21,64%
<i>Katılmıyorum</i>	9	5,26%
<i>Hayır, kesinlikle katılmıyorum</i>	17	9,94%
TOPLAM	171	100%

Öğrencilerin Bölüm Öğretim Elemanları ve Müfredatı Hakkında Görüşleri:

Öğrencilerin bölüm öğretim elemanları ve bölüm müfredatı hakkındaki görüşleri incelendiğinde genellikle verilen ifadelere karşı ‘kararsız’ kaldıkları görülmektedir. Nispeten bölüm öğretim üyelerinin yeterli düzeyde mesleki bilgi ve deneyime sahip olduklarına dair inanç iyi bir oranda temsil edilmektedir. Ancak yabancı dil eğitimi konusunda çok yüksek oranda bir talep ön plana çıkmıştır. Bölüm öğrencileri yabancı dil eğitimini önemli görürken aynı şekilde bölümde verilen yabancı dil eğitiminin yetersiz olduğunu belirtmektedir. Tabloda paylaşılan ifadelere yönelik yapılan çapraz analizlerde kayda değer bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Tablo 8.

Öğrencilerin Bölüm Öğretim Elemanları ve Müfredatı Hakkındaki Görüşleri

İFADE	Hayır, kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Evet, kesinlikle katılıyorum		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bölümdeki Öğretim Üyesi Sayısı Yeterlidir	39	22,8	31	18,1	39	22,8	32	18,7	30	17,5	171	100
Bölümümün, Öğretim Açısından Yeterli Altyapıya Sahip Olduğunu Düşünüyorum	23	13,4	28	16,3	59	34,5	45	26,3	16	9,36	171	100
Bölüm Öğretim Üyelerinin Yeterli Düzeyde Mesleki Bilgi ve Deneyime Sahip Olduklarına İnanıyorum	9	5,26	22	12,8	39	22,8	59	34,5	42	24,5	171	100
Derslerin İçerikleri İlgili Çekici ve Zevklidir	13	7,60	32	18,7	59	34,5	50	29,2	17	9,94	171	100
Bölümde Verilen Yabancı Dil Öğretimi Yeterlidir	133	77,7	16	9,36	12	7,02	6	3,51	4	2,34	171	100
Bölüm Açısından Yabancı Dil Öğretiminin Önemli Olduğunu Düşünüyorum	22	12,8	6	3,51	23	13,4	23	13,4	97	56,7	171	100

Tablo 9’da paylaşılan ifadeler aslında Tablo 8’deki ifadelerle birlikte değerlendirilebilirdi. Aynı bir tablo ve paragrafta değerlendirmesinin sebebi paylaşılan ifadelerde ‘kararsız’ ve olumsuz görüşlerin kayda değer ölçüde artmasıdır. Hatta tabloda paylaşılan ‘Yerel Yönetimler Bölümü Mezunu Olarak Rahat İş Bulabileceğimi Düşünüyorum’ ifadesi üzerinden yapılan çarpaz analiz çarpıcı bir veri sunmaktadır. Hiçbir 4. Sınıf öğrenci mezun olduğunda rahat iş bulabileceğini düşünmemektedir. Frekans (f) ve yüzde (%) ‘sıfır’ ile temsil edilmektedir.

Tablo 9

Öğrencilerin Geleceğine Dair Görüşleri

İFADE	Hayır, kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Evet, kesinlikle katılıyorum		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Yerel Yönetimler Bölümü Mezunu Olarak Rahat İş Bulabileceğimi Düşünüyorum	38	22,2	26	15,2	80	46,7	16	9,36	11	6,43	171	100
1. Sınıf	9	23,6	3	11,5	20	25,0	4	25,0	7	63,6	43	25,1
2. Sınıf	3	7,89	12	46,1	27	33,7	7	43,7	3	27,2	52	30,4
3. Sınıf	13	34,2	5	19,2	20	25,0	2	12,5	1	9,09	41	23,9
4. Sınıf	13	34,2	6	23,0	13	16,2	3	18,7	0	0,00	35	20,4
Bu Bölümden Yeterli Düzeyde Mesleki Bilgi ve Deneyim Almış Olarak Mezun Olacağıma İnanıyorum	20	11,70	16	9,36	60	35,0	49	28,6	26	15,2	171	100
Aldığım Öğrenimin Dışında Bir Başka İşte Çalışabilirim	10	5,85	22	12,87	38	22,2	45	26,3	56	32,7	171	100
Yerel Yönetimler Bölümüne Yerleşmekle Doğru Bir Seçim Yaptığımı Düşünüyorum	12	7,02	12	7,02	67	39,1	52	30,4	28	16,3	171	100

Yine alanı dışında başka bir işte çalışabilmeye yönelik talep oldukça yüksek oranda temsil edilmektedir. ‘Yerel Yönetimler Bölümüne Yerleşmekle Doğru Bir Seçim Yaptığımı Düşünüyorum’ ifadesi ise ortalama düzeyde temsil edildiği gözlenmiştir.

Güçlü Yanlar- Zayıf Yanlar-Fırsatlar Tehditler

Çalışmanın bu bölümünde lisans ve lisansüstü öğrenciler ve bölümde ders veren/vermiş öğretim üyelerine bölüme dair güçlü yanlar ve zayıf yanlar ile fırsatlar ve tehditler hakkında açık uçlu sorular yönlendirilmiş ve verilen cevapların analiz edilmesi ile elde edilen bulgular paylaşılmıştır. Bu bölümde paylaşılan veriler bölümün iç dinamiklerinden ziyade Türkiye’de yeni kurulacak bölümlere rehber niteliğindeki analizlerle paylaşılacaktır.

Güçlü Yanlar ve Fırsatlar:

Yukarıda değinildiği üzere yerel yönetimler bölümü Türkiye’de ilk olma özelliğini taşımaktadır. Bu özelliği bölümü dinamik ve talepler doğrultusunda şekillendirilebilir kılmaktadır. Bunun yanı sıra lisansüstü eğitimdeki köklü geçmiş, bölümü iyi bir altyapı sunmaktadır. Yine bölümün köklü geçmişine bağlı olarak kadim bir şehir olan İstanbul’da, köklü bir tarihi olan Marmara Üniversitesi bünyesinde bu bölümün ilk defa tecrübe edilmesi fırsatlar arasında değerlendirilebilir. Grafik 1’de paylaşıldığı üzere öğrencilerin bölümü tercih ederken temel motivasyonu Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde bulunmasıdır.

Şehir, üniversite, fakülte, kültür, tarih ve altyapı ile üst yapı yeni kurulacak bir lisans bölümüne etki eden faktörlerdir. Bu nedenle Marmara Üniversitesi bünyesindeki yerel yönetimler bölümü ilk kurulduğu yıldan bugüne ÖSYM, DGS ve Ek Madde-1 kontenjanlarının tamamını doldurmayı başarmıştır. Bu faktörlerin yanı sıra hem dünyada hem de Türkiye’de yerel yönetimlerin rolü ve etkisi günden güne artmaktadır. Özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yerel yönetimleri bilinçli olarak güçlendirmeme gibi bir strateji ön plana çıksa da, bu ülkelerin güçlenmesi yerel yönetimlerini her açıdan desteklemesine bağlıdır. Bu desteğin en önemli boyutunu nitelikli insan kaynağı oluşturmaktadır. Bölümün varlık nedenleri arasında en önemli olgulardan birisi hiç şüphesiz yerel yönetimlere nitelikli insan kaynağı yetiştirmektir.

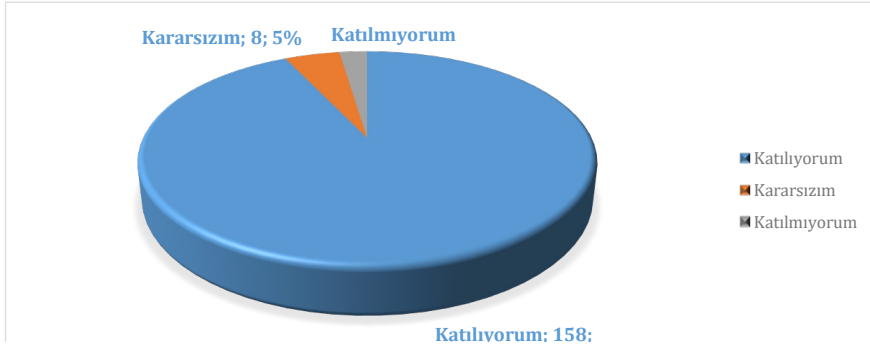
Zayıf Yanlar ve Tehditler:

Yerel yönetimler bölümü özelinde yeni kurulan bir bölümün en mühim sorunu ‘tanınırlığı’ olabilir. Ayrıca aynı isimde bir ön lisans

programını mevcut olması bu sorunun boyutunu daha da artmaktadır. Vakıf üniversiteleri girişimci yönleri ile üniversitelerini, fakültelerini ve bölümlerini geniş kitlelere ulaştırabilecek derecede tanıtılmaktadır. Ancak devlet üniversiteleri henüz ‘yeni kamu yönetimi’ anlayışını yeterince içselleştiremediği için bu hususta biraz pasif kalmaktadır. Tanınırlığı artırabilmek ve talep edilebilir bir bölüm olabilmek açısından bölüm isminin üzerinde fazlasıyla durulması gerekmektedir. Uygulanan ankette bölüm öğrencilerinin %93’ü bölüm isminin değişmesi gerektiğini düşünmektedir (Grafik 5).

Grafik 5

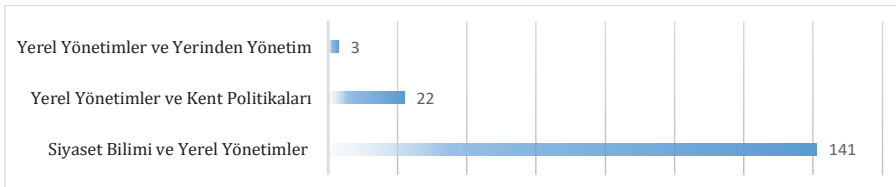
‘Yerel Yönetimler Bölümünün ismi Yerel Yönetimler isimli ön lisans programından farklı olmalıdır’ İfadesine Verilen Yanıt

Alternatif bir isim önerisinde ise ‘Siyaset Bilimi ve Yerel Yönetimler’ isminin ciddi bir şekilde tercih edildiği görülmüştür. Nitekim özellikle 2000’li yıllarda kamu yönetimi ve uluslararası ilişkiler bölümleri isimlerinin başına “siyaset bilimi” ibaresi getirmeye başlamıştır. Bu durumun ÖSYM puan ve sıralamalarına olumlu bir şekilde yansıdığı gözlenmiştir (Grafik 6).

Grafik 6

‘Yerel Yönetimler Bölümü’nün ismi sizce ne olmalıdır?’ Sorusuna Verilen Yanıt

Bölüm ismi sorunu ÖSYM puanı ve sıralamalarına da yansımaktadır. Marmara Üniversitesi tecrübesinden hareket ederek Siyasal Bilgiler Fakültesi bünyesindeki diğer bölümlerin (Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Uluslararası İlişkiler) YEREL YÖNETİMLER bölümünde nispeten daha iyi sıralamalara sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 10

Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Bünyesindeki Bölümler ve ÖSYM Verileri

	2015	2016	2017	2018
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler (İngilizce)				
<i>Puan Türü</i>	TM-2	TM-3	TM-3	EA
<i>Genel Kontenjan</i>	80	80	80	80
<i>Taban Puan</i>	380,209	419,771	403,973	361,669
<i>Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası</i>	37.914	33.131	34.575	54,871
<i>Yerleşenlerin Ortalama Diploma Notu</i>	79,8	83,1	84,1	83,6
<i>Toplamda Tercih Eden Aday Sayısı</i>	1732	3116	1606	1828
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (Fransızca)				
<i>Puan Türü</i>	TM-2	TM-3	TM-3	EA
<i>Genel Kontenjan</i>	80	80	80	80
<i>Taban Puan</i>	336,737	375,572	363,636	318,456
<i>Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası</i>	90.700	87.648	84.947	134.189
<i>Yerleşenlerin Ortalama Diploma Notu</i>	77,4	78,8	78,5	79,7
<i>Toplamda Tercih Eden Aday Sayısı</i>	1188	2578	1557	727
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (30% İngilizce)				
<i>Puan Türü</i>	TM-2	TM-3	TM-3	EA
<i>Genel Kontenjan</i>	40	50	60	60
<i>Taban Puan</i>	355,908	400,582	387,166	339,603
<i>Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası</i>	64028	54219	52389	88952
<i>Yerleşenlerin Ortalama Diploma Notu</i>	77,3	81,9	81,8	81
<i>Toplamda Tercih Eden Aday Sayısı</i>	1577	3750	2046	1822
Uluslararası İlişkiler (30% İngilizce)				
<i>Puan Türü</i>	TM-2	TM-3	TM-3	EA

<i>Genel Kontenjan</i>	40	50	60	60
<i>Taban Puan</i>	365,305	399.575	381,282	333,628
<i>Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası</i>	53.011	55.512	58.962	100.419
<i>Yerleşenlerin Ortalama Diploma Notu</i>	79,2	80,2	80,8	81,0
<i>Toplamda Tercih Eden Aday Sayısı</i>	1955	2168	1340	1489
Yerel Yönetimler				
<i>Puan Türü</i>	TM-2	TM-3	TM-3	EA
<i>Genel Kontenjan</i>	50	50	60	60
<i>Taban Puan</i>	292,225	342,432	316,567	256,026
<i>Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası</i>	183.708	159.294	177.724	404.784
<i>Yerleşenlerin Ortalama Diploma Notu</i>	72,3	75,1	74,6	74,8
<i>Toplamda Tercih Eden Aday Sayısı</i>	1.163	1.028	423	287

Daha önce Tablo 8'de de değinildiği üzere yabancı dil istihdam alanlarında önceliklendirilen kriterler arasında yer almaktadır. Bölümde hazırlık eğitiminin veya mesleki yabancı dil eğitiminin bulunmaması sorunlar arasında değerlendirilebilir. Yerel yönetim kuruluşları; fen bilimleri, sağlık bilimleri ve sosyal bilimler alanından desteğe ihtiyaç duyan birçok görev üstlenmiştir. Disiplinler arası geçişkenliğin fazla olması yerel yönetimler eğitiminin özgün yanını gölgeleyen bir durum olarak yorumlanabilir.

Genel Değerlendirme ve Sonuç

Yerel yönetimler, yerel kamusal mal ve hizmetleri etkin, etkili, kaliteli, sürekli ve verimli sunabilme kapasitesi olan önemli kuruluşlardır. Bu kuruluşlar dünya üzerinde geçmişten günümüze siyasal, idari, hukuki, toplumsal açıdan çok önemli işlevler yerine getirmiştir. Türkiye'de bu kuruluşların önemine binaen 170 yıldır birçok yerel yönetim reformuna imza atmıştır. Reformların kendisinden beklenen sonuçları istenilen oranda verememe nedenlerine bakıldığında, bu kuruluşların nitelikli ve yetenekli insan kaynağına sahip olamaması önemli bir unsur olarak ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle bu kuruluşların ihtiyaç duyduğu insan kaynağını temin edebilmesi için Türkiye'de 1995'ten 2012 yılına kadar farklı düzeylerde yerel yönetimler alanında yükseköğretim programları açılmıştır. Ne var ki açılan programlara ön lisans ve lisansüstü düzeyde müsaade edilmiş ve lisans düzeyinde bir bölüm açılmasına imkân sağlanmamıştır.

2012 yılında Türkiye'de hem kamu yönetimi alanında hem de yükseköğretim düzeyinde önemli bir gelişme yaşanmıştır. Bu gelişme, yerel yönetimlere -ön lisans programları üzerinden- ara

personel yetiştirme veya -lisansüstü düzeyde- akademik eğitim verme misyonundan ziyade 'yerel yönetim uzmanı' yetiştirmeyi hedefleyen bir lisans programının kurulmasıdır. Bölüm, küresel bir şehir olan İstanbul, köklü bir geçmişe sahip olan Marmara Üniversitesi ve yerel yönetimler alanında çalışmalar yürüten bir ekol bünyesinde kurulmuştur. Tablo 8'de öğrencilerin verdiği cevaplar da göz önüne alındığında yerel yönetimler bölümü nispeten iyi şartlar altında kurulmuştur. Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında yerel yönetimler eğitiminin lisans düzeyindeki ilk tecrübesi kimi boyutlarda başarılı iken, kimi boyutlarda ise geliştirilmesi gereken yönlerinin bulunduğu şeklinde belirlemiştir.

Öncelikle, öğrencilerin profilleri ve tercih nedenleri irdelendiğinde bölümün Siyasal Bilgiler Fakültesi bünyesinde bulunması belirleyici bir faktör olmuştur. Öğrencilerin, bölümün mezunlara sağladığı iş imkânlarını bilip bilmediğini test eden soruda ağırlık kararsız seçeneğinde yoğunlaşmıştır. Bu veriler, geliştirilmesi gereken bir boyutu gözler önüne sermektedir. Bu bakımdan potansiyel öğrencilerin bölüm hakkında bilgilendirilmesi ve bölümün tanıtılması kaçınılmaz bir gerekliliğidir. Bu saptama Türkiye'de lisans düzeyinde yeni açılacak her bölüm için geçerlidir. Etki alanı ve toplumsal faydası ne kadar büyük olursa olsun yeni bölümlerin potansiyel öğrencilere tanıtılması ve istihdam alanları hakkında bilgilendirilmesi köklü bölümlere nispeten daha özel bir çaba gerektirmektedir.

Bölüm değerlendirildiğinde Tablo 8'de de görüldüğü üzere öğrenciler genel itibariyle memnun gözükmemektedir. Tablo 6 çalışma bağlamında önemli bir analiz içermektedir. Tablo incelendiğinde bölüme yeni başlayan öğrenciler kaymakam olmak ve kamu kurum ve kuruluşlarının teftiş veya uzmanlık alanlarında çalışmak gibi kariyer planları yaparken, 3. ve 4. sınıfa gelen öğrencilerde belediyelerde kariyer yapma oranı yükselmektedir. Bu bağlamda bölümün yerel yönetimlere uzman yetiştirme misyonunu gerçekleştirebildiği değerlendirilebilir. Bu durum, unvan hakkı sağlamayan sosyal bilimler alanındaki tüm öğrenci ve mezunlarda ciddi bir istihdam edilme kaygısı bulundurmaktadır. Ancak Tablo 9'da yer verilen 'yerel yönetimler bölümü mezunu olarak rahat iş bulabileceğimi düşünüyorum' ifadesine 4. Sınıf öğrencilerinden evet, kesinlikle katılıyorum yönünde 'sıfır' sayıda ve oranda tercih olması, mezun öğrencilere istihdam sunma konusunda ciddi eylem planları oluşturulması gerektiğini göstermektedir. Bu konuda öğrencilere de büyük yük düşmektedir. Örneğin Tablo 4'te sunulan yabancı dil düzeyine yönelik verilerin yanıtların olumlu oranlarda artması gerekir.

Bölümün hem giriş puanlarının yükselmesi ve hem de öğrenciler tarafından daha fazla tercih edilebilmesi için merkezi yönetimin yerel yönetimlere insan kaynağı temininde lisans düzeyinde bölüme gerekli alakayı göstermesi elzemdir. Bu düzlemde bölüm mezunlarının teknik personel kategorisinde sözleşmeli personel olarak istihdamına imkân sağlanması, ayrıca Devlet Memurları Kanunu ve ilgili mevzuatta gerekli değişiklikler yapılarak yerel yönetimler uzmanlığı adı altında yeni bir kadronun ihdas edilip bölüm mezunlarının yerel yönetimler uzmanı olarak istihdamının önünün açılması büyük önem arz etmektedir.

Çalışmada sunulan veriler bu ilk tecrübeye yönelik olumlu ve olumsuz tespitler sunulmuştur. Türkiye’de yerel yönetimlerin günden güne önem kazanması, Marmara Üniversitesi dışında diğer üniversitelerde de yerel yönetimler bölümlerinin kurulmaya başlaması ve siyaset bilimi ve kamu yönetimi ile kamu yönetimi bölümleri altında “yerel yönetimler”, “kent, çevre ve yerel yönetimler”, “yerel yönetimler ve siyaset”, “yerel yönetimler, kent ve çevre politikaları”, “mahalli idareler ve şehircilik ve kentleşme”, “çevre ve yerel yönetimler” gibi anabilim dallarının kurulması yerel yönetimlere nitelikli personel yetiştirilmesine verilen önemi göstermektedir. Bu bağlamda bu bölümün lisans düzeyinde kurulması önemli bir eşğin geçildiği anlamına gelmektedir.

Kaynakça / References

Akpınar, A. (2017). *Türkiye’de siyaset bilimi ve kamu yönetimi eğitimi: Eğitim-istihdam ilişkisine dair bir inceleme*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul).

Birleşmiş Milletler (1992a). Çevre ve kalkınma konferansı: Rio bildirgesi, İlke 1.

Birleşmiş Milletler (1992b). Çevre ve kalkınma konferansı: Gündem 21, 38.11-13.

Birleşmiş Milletler (1995). Nüfus ve kalkınma konferansı: Kahire eylem planı, s. 8, 10.

Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu (1991). *Ortak geleceğimiz*. (Çev. B. Çırakçı) Ankara: Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını.

Eryılmaz, Bilal. (2002). *Bürokrasi ve siyaset*. Ankara: Alfa Yayıncılık.

Eryılmaz, Bilal. (2019). *Kamu yönetimi*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları

Eryiğit, Burak Hamza (2015). *Türkiye’de belediye birlikleri ve Marmara Belediyeler Birliğinin tarihi*. İstanbul: Hayat Yayınları.

Eryiğit, Burak Hamza (2018). Türkiye’de merkeziyetçi devlet kurgusuna karşı alternatif bir yerelcilik mümkün mü? (Ed. S. Batal, Salih). *Sosyal bilimlerde akademik çalışmalar ve değerlendirmeler*. Ankara: Gece Kitaplığı.

İğdır Üniversitesi, Yerel Yönetimler Bölümü Tarihçe. Erişim Tarihi: 13.01.2019. <http://iibf.igdir.edu.tr/iktisadi-ve-idari-bilimler-bolumler-yerel-yonetimler-hakkinda-tarihce>

Yerel Yönetimler Bölümü Hakkında. Erişim Tarihi: 13.01.2019. <http://yerel.siyasal.marmara.edu.tr/aday-ogrenciler/yerel-yonetimler-bolumu-hakkinda>

Oktay, Tarkan (2008). Belediye kurumunun tarihsel gelişimi. (Ed. R. Bozlağan ve Y. Demirkaya). *Türkiye’de yerel yönetimler*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Pirrenne, Henry (2019). Ortaçağ kentleri, kökenleri ve ticaretin canlanması. (Çev. Ş. Karadeniz). İstanbul: İletişim Yayınları.

Yerel Yönetimler Lisans Bölümü Gerekçeli Kuruluş Raporu (2012). Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, İstanbul.

The United Nations (1972). The documents of the United Nations Conference on Human Environment-1972: Declaration on the Human Environment, Declaration of Principles, Recommendations for Action, Stockholm.

The United Nations (1996). Conference on Human Settlements (Habitat II): Habitat Agenda: Goals and Principles: 29, İstanbul.